

15 МАЯ 2007 г. АУТОРАК

№ 87 (25952)

Кошт 350 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІУНЯ 1917 Г.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Прамая лінія
СЯМ'Я, ДЗЕЦІ, ДАПАМОГА
 Перавышэнне паказчыкаў смертнасці над паказчыкамі на-
 раджаннасці стала рэальнай амаля паўтара дзесятка гадоў
 назад. Таму выпраўленне дэмаграфічнай сітуацыі зараз — адна
 з галоўных праблем.
 Што можа даць кожнаму з нас новая праграма дэмаграфічнай
 бяспекі, як прызначана і вылучаюцца дапамогі па доглядзе дзе-
 цей, хто і на якіх умовах можа атрымаваць бясплатнае харчаванне
 на дзяцей ва ўросте да 2 гадоў, каму прызначаецца адрасная са-
 цыяльная дапамога, ільготы і гаранты сем'ям з дзецьмі, дапамога
 сем'ям у вырашэнні жылёвых праблем, нарэшце, працаўладкаван-
 не бацькоў — аб усім гэтым і іншым мы прапануем вам пагутарыць
 падчас «прамой лініі» з удзелам намесніка начальніка галоўнага упраў-
 лення палітыкі занятасці і народанасельніцтва Міністэрства працы і
 сацыяльнай абароны Таццяна Васільеўна ШЭМЕТАВЕЦ.
УВАГА! Згодна з паярэдні дамоўленасцю, наша «прамая
 лінія» пройдзе 17 мая з 12 да 13 гадзін па тэлефонах: (8-017)
 292-38-21 і 292-38-92. Мінскі нумар для паярэдніх пытанняў
 — 287-17-57.

«Еўрабачанне-2007»

ЗВЫЧАЙНЫ ЦУД І ЯГО НАСТУПСТВЫ

У лідарах песеннага конкурсу — балканскія матывы і славянскія танцы

Яшчэ пачаў дзеянне таму тэле-
 глядачы слаба верылі, што Бе-
 ларус упершыню за чатыры
 гады выбралася ў фінал міжна-
 роднага конкурсу «Еўрабачан-
 не», а сёння многія ўжо абурэ-
 юцца, што мы — «толькі» на
 шостым месцы...
 Перамогу ў «Еўрабачанні-2007»,
 нягледзячы на тое, што яго даўно
 ўжо называюць не вядомым спа-
 борніцтвам, а конкурсам шоу-па-
 становак, атрымала лівійская ба-
 лада «Малітва» ў выкананні серб-
 ская спявачка Мары Шэрыфавіч.
 23-гадовая патомная артстка на-
 брала 268 балаў. Шоу «Зібен-зібен-
 ай-лю-лю» ад Веры Сярджэвіч ста-
 ла толькі другім з 235 балаў (да-
 рэчы, глядачы дагэтуль спрачаю-
 цца, «Лаша тумбай» або «Раша, гуд-
 бай» спяваюць лавіраваў Украі-
 на/ска выканаўца). На трэцім мес-

А. Лукашэнка запатрабаваў узмацніць кантроль за выкарыстаннем бюджэтных сродкаў

Кантроль за выкарыстаннем
 бюджэтных сродкаў у дзейнасці мі-
 ністэрстваў, ведамстваў, праваохоў-
 ных органаў Беларусі павінен быць
 ўзмоцнены. Такую задачу паставіў
 Прэзідэнт краіны Аляксандр Лука-
 шэнка 14 мая ў час даклада стар-
 шыні Камітэта дзяржаўнага кантро-
 лярнага ўрада аб выніках рабо-
 ты ведамства за чатыры месяцы
 гэтага года.
 Дзякуючы прынятым Камітэтам
 дзяржаўнага кантролю мерам у адно-
 сінна да суб'ектаў гаспадарання, якія
 парушылі нормы заканадаўства Бе-
 ларусі, у даход дзяржавы паступіла ка-
 ля Br22,3 млрд.

КАМЕНТАРЫ АБ ПАРАДКУ ІНДЭКСАЦІІ ДАХОДАЎ НАСЕЛЬНІЦТВА ЗА КРАСАВІК 2007 ГОДА

Грашовыя даходы насель-
 ніцтва, якія атрымліваюцца з
 бюджэтных крыніц, за краса-
 вік гэтага года індэксаваны не
 падлягаюць. Як растлумачыла
 карэспандэнт БЕЛТА першы
 намеснік міністра працы і са-
 цыяльнай абароны Беларусі
 Алена Колас, гэта абумоўле-
 на тым, што індэкс спажывец-
 кіх цэн за красавік 2007 года
 не перасягнуў паярэдні парог
 да лістапада 2006 года і
 да студзеня 2007 года.
 У сувязі з тым, што не пера-
 вышаны паярэдні парог да
 студзеня 2007 года, і дапамогі і
 стыпендыі беспрацоўным на пе-
 рыяд прафесійнай падрыхтоўкі,
 павышэння кваліфікацыі і пера-
 падрыхтоўкі па накіраванню
 дзяржаўнай службы занятасці за
 красавік гэтага года індэксую-
 ца на 6,8 працэнта.
 Насельніцтва, якое атрымлівае
 даходы з іншых крыніц, кампен-
 саваныя страт ад інфляцыі ажыццяў-
 ляюцца на падставах, прадугле-
 джаных калектыўнымі дагаворамі
 (пагадненнямі).
 Алена Колас нагадала, што інд-
 эксуецца даход у межах 100 пра-
 цэнтаў зацверджанага бюджэту
 працітаннага мінімуму, які дзей-
 нічае на момант індэксацыі, —
 Br179 тыс. 100. Частка даходу,
 якая перасягае гэту суму, індэкс-
 уецца не падлягае.

СІСТЫХ АХВЯРЫ СМЕРЧУ — ЛЮДЗІ, ПАБУДОВЫ, ДРЭВЫ...

На адным з хутароў Гродзенскага раёна сёлета не будзе ба-
 гаата ўраджаю цукровак. Жыццё сямідзесяцігадовай групы спы-
 ніў ураніцы вечер, сапраўдны смерч, які прамацаў тут у пя-
 ніцу вечарам. Некалыкі хвілін — і дрэва прыкладна дваццаці-
 метравай вышыні з таўшчынным ствалом было вырвана з зямлі і
 кінута на суседнюю адрыну, не пашкадаваўшы, зразумела, дах...
 Дзіна: побач з гэтым хутарам
 — лесасадка, сотні дрэў, але не
 пашкадавала, наколькі мне удало-
 ся ўбачыць, толькі гэтай групы дрэ-
 ваў адной барозе ля чыгункі. Ме-
 навіта яны апынуліся на шляху бя-
 літанскай стыхіі. Аб яе сіле свед-
 чыць той факт, што ў Гродне быў
 перакулены газетны кіёк, праз які
 пералёцела таксама адрававы ад
 асфальту павільён — палатка, дзе
 гандлявалі півам.
 Паводле інфармацыі з Гродзен-
 скага абласнога ўпраўлення МНС,
 разбурэнні ад ураганнага ветру з
 праўнічным дажджам і навальніцай
 зарэгістраваны ў 12 раёнах воб-
 ласці і ў абласным цэнтры, паяр-
 шэлі 225 населеных пунктаў. Па-
 шкоджаны 66 дамоў, 2 аб'екты
 сацкультбыту, 170 сельскагаспа-
 дарчых будынкаў, 18 кіламетраў лі-
 ній электраперадач, 35 гектараў
 лесанасаджанні і сельгасугод-
 дзяў. На некаторы час былі аб'яс-
 точаны 155 населеных пунктаў, дзі-
 цячы садок, 186 трансфарматар-
 ных падстанцый. У Гродне павале-
 ны дрэвы пашкоджана шмат
 аўтамабіляў.
 Паводле паярэдніх падлікаў,
 страты ад урагану — больш за 75
 мільёнаў рублёў. Найбольш паяр-
 шэлі горад Гродна, Гродзенскі,
 Дзятлаўскі, Зэльвенскі і Шчучын-
 скі раёны. Але самае страшнае,
 што не абыходзіла без ахвяраў. У
 Шчучынскім раёне два хлопчыкі, 14
 і 15 гадоў, ехалі на веласіпедзе па
 дароце Янчукі — Тур'я. Ад манан-
 кавага разраду адзін з іх загінуў, а
 другі трапіў на балычкі ложка з
 электратраўмай. Шпіталізавана з
 чарпана-мазавай траўмай і жыр-
 харка вёска Малая Крагі ў Дзят-
 лаўскім раёне. Пенсіянерка выш-
 ла на вуліцу паглядзець, што ро-
 ціцца на двары, і трапіла пад шы-
 фер, які падняў з даху.
 З-за падзення напружання ў
 электрасістэме часова спынілася

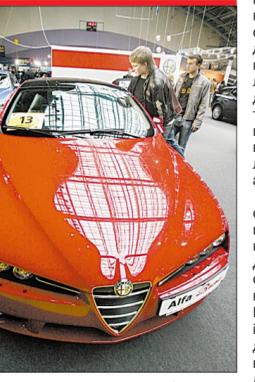

Фота БЕЛТА

Па чутках і на справе...

Аўтабум?

Не паспелі яшчэ ў аматараў
 аўтамабіляў знікнуць першыя
 ўражанні ад наведвання «Мотар-
 шоу», як з'явілася інфармацыя,
 што хутка будзе павялічана
 стаўкі мытных плацяжоў на
 ўвоз новых аўтамабіляў, і ў су-
 вязі з гэтым у аўтасалонах по-
 пыт на іншамаркі павялічваец-
 ца нават не з кожным месяцам,
 а шотыдзень.
 З гэтай нагоды зноў жа на «Мо-
 таршоў» нават была агучана афі-
 цыйная пазіцыя аднаго з лідараў
 на рынку продажу імпартных аўто,
 кампанія «Атлант-М Холлі». Прычым
 да ўвагі журналістаў было прадста-
 влена вельмі канкрэтнае меркаван-
 не: «Фармацыя наконце павялічэння
 мытных плацяжоў я не маю, але ды-
 му без агню не бывае. У выпадку іх
 павялічэння будзе зраўнацца зва-
 ротная рэакцыя, тэмпы продажы
 новых аўтамабіляў стануць меншымі.
 Пакуль у нас ёсць надзея на рост
 долі рынку новых машын», — паве-
 дамліў дырэктар кампаніі Аляксандр
 Скалубовіч.
 І сапраўды, сёлета ў першым
 квартале ў Беларусь было прадзе-
 дана 3300 новых імпартных ма-
 шын. Аднак тэндэнцыя павялічэн-
 ня попыту на машыны ўзла пача-
 та яшчэ з першых месяцаў міну-
 лага года.
 Дыму без агню не бывае?
 Дзяржаўны мытны камітэт сваё
 меркаванне выказаў лаканічна:
 «Даных наконце змянення стаяк
 мытных плацяжоў на ўвоз машын
 не паступала. І каментарыяў чуткі
 аб іх магчымых павялічэнні мы
 будзем. Мы не прадзіць, каб ве-
 даць, што чакае ў будучым», — па-
 ведамліў карэспандэнт газеты ў
 прэс-службе ведамства.
 У дзяржаўным мытным камітэ-
 це на больш канкрэтнае пытанне
 журналіста, які ў рэзюмэ на чуткі
 аб павялічэнні мытных плацяжоў
 на ўвоз іншамарак, адказваючы
 проста: «Ніяк»...
 Знаёмай сям'я даўно марыла аб
 новым аўтамабілі, і пачала збіраць
 грошы на яго набыццё гады два та-
 му. Канешне, не ўсёй заробатнай

Фота Ірына ФАЛІНА

дабавілі пакупнікоў», — пад-
 крэслівае ён.
 — Хутчэй за ўсё — з сезон-
 насцю, вясной шотгод назра-
 ецца вялікі попыт на аўтама-
 білі, гэта заканамерна.
 — Але ў гэтым годзе новыя
 імпартныя аўтамабілі як ні-
 колі актыўна...
 — Гэта звязана з тым, што па-
 шырыўся асартымент, да таго ж,
 мы можам зараз прапанаваць і но-
 выя іншамаркі па кошту да 10 ты-
 сяч долараў. Напрыклад, такая
 марка, як Dacia стала адной з са-
 мых прадаваемых машын летаме.
 Акрамя таго, спажывец зразумее,
 што набыццё новай машыны вельмі
 зручна, яна значна больш на-
 дзейная і патрабуе менш тэхнічна-
 га абслугоўвання, яе трымаць
 больш выгада. А яшчэ аўтамабіль
 — добрае фінансавое ўкладанне.
 Паводле даных аўтамабільнай
 асацыяцыі БАА, летась жыхары
 краіны набылі каля 10 тысяч но-
 вых машын замежнай вытворчасці.
 Гэта стала рэкорднай колькасцю.
 Аднак ужо за першыя тры
 месяцы 2007 года беларусы ку-
 пілі амаль у два з паловай разы
 больш іншамарак, чым у
 першым квартале 2006 года.
 Спецыялісты маркетынгавага
 аддзела аўтацэнтра «Калядзічы»,
 які з'яўляецца афіцыйным дилерам
 кампаніі «Mitsubishi Motors», вызна-
 чылі тры галоўныя фактары павя-
 лічэння пакупніцкага попыту на
 машыны ў апошнія месяцы — лю-
 дяцца і ацэньваюць з пункту гле-
 джання бізнесу гэтыя чуткі па-ро-
 знаму.
 PR-менеджар кампаніі «Аўта-
 прамсарвіс» Дзмітрый Скарабатуаў
 адзначае, што і сапраўды існуючы
 меркаванні пакупнікоў аб тым, што
 можа быць зменены мытныя пла-
 цяжы, «Чуткі застаюцца чуткамі,
 але нам яны не вельмі шмат

некалькі вытворчых цэхаў на гро-
 дзенскіх прадпрыемствах «Хімава-
 ланко» і «Азот». Электразабеспя-
 чэнне хутка аднавілі і на працягу
 змены быў наладжаны звычайны
 рабочы рэжым.
 Згодна з інфармацыяй галоў-
 нага спецыяліста цэнтра прапа-
 ганды і навучання пры Гродзен-
 ском абласным ўпраўленні МНС
 Раісы Маско, на працягу двух су-
 так асноўная колькасць выездаў
 выратавальнікаў прышляхыла на
 аказанне дапамогі насельніцтву і
 арганізацыям пры разборы завалаў,
 расліпчых дрэў, якія ўпалі на
 зямлю альбо завесілі над пабудо-
 ваў. Разбіралі прыведзеныя ў
 аварыйны стан дахі, адпампоўва-
 лі воду з падвалаў жылых дамоў...
 А ў вёсцы Курган Гродзенскага
 раёна работнікі МНС выратавалі
 трох коней, якія апынуліся сярод
 паваленых дрэў.
 Цяпер у Гродне і раёнах воб-
 ласці працуюць камісіі па ацэ-
 нцы страт і рэабіцытацыі ўсё, што
 неабходна для ліквідацыі наступ-
 стваў стыхіі.
 Барыс ПРАКОПЧЫК.

Узнагароды — лепшым

Мінулыя выхадныя для паліграфістаў і шматлікіх прадстаўнікоў СМІ Міншчыны былі асаблівымі. У Барысаве прайшоў абласное свята, прысвечанае Дню друку.

Гэтае мерапрыемства па традыцыі сабрала лепшых з лепшых жур-
 налістаў рэгіянальных мас-медыя і супрацоўнікаў друкарскай галіны,
 многія з якіх былі адзначаны кіраўніцтвам Мінскага абласнога выка-
 наўчага камітэта. Прыёмна адзначыць, што ў спісе ўзнагароджаных
 значыцца і журналіст «Звязды» Дзмітрый Альфер, які па выніках 2006
 года аказаўся лепшым рэпартажнёрам сродку рэспубліканскіх газет. Квет-
 кі і грашовую прэмію ён атрымаў з рук начальніка ўпраўлення ідэала-
 гічнай работы Мінблывыканкама Таццяны Уладзіміраўны Дзедук.
 Можна не сумнявацца, што такі наваг да старэйшага беларус-
 камоўнага выдання з боку кіраўніцтва Міншчыны стане новай кропкай
 адукацыі для наладжвання яшчэ больш плённага і ўзаемавыгаднага су-
 працоўніцтва.
 Уладзімір ЗДАНОВІЧ. Фота аўтара.

ISSN 1990-763X
 9 771990 763008

Курс валют	Курс замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 15.05.2007 г. (Бел рубль разлікаў)	Курс замежных валют для безвалютных разлікаў
1 долар США	2 145,00	Центрбанк РФ
1 еўра	2 094,54	USD
1 латвійскі лат	4 169,91	10 UAH
1 літоўскі літ	841,03	1000 BYR
1 чэшская крона	102,77	EUR
1 польскі злоты	772,32	Курс у гандлёвых кампаніях (на 14.05.2007 г.)
1 расійскі рубель	83,12	USD
1 украінская грыўна	427,50	USD

Сям'я ФЕДЗІНЯК з вёскі Мікалаеўшчына Стаўбцоўскага раёна — удзельнікі конкурсу «Лепшая шматдзетная сям'я Мінскай вобласці-2007».

Дзмітрый АЛЬФЕР.

Сёння — Міжнародны дзень сям’і

На што толькі ні адважаліся дваццаць тры сям’і з розных раёнаў і гарадоў Мінскай вобласці, каб атрымаць званне лепшых у рэгіёне! Не дзень і не месяц рыхтавалі некаторыя складовыя хатняга задання — экспанаты для міні-стандаў, закліканы творча прадставіць сям’ю журналістам. З саломкі, лазы, дрэва, нітак, паперы, тканіны, бісеру і яшчэ бог ведае з чаго бацькі стварылі ўнікальныя рэчы і вырабы, дастойныя спраўданай выставкі. Творчыя кампазіцыі дапоўнілі, паводле ўмоў конкурсу, кулінарныя шэдэўры — тут былі і фаршыраваны шчупак (гэтак трафей выпадае на лёс далёка не кожнага рыбака), і торт-кіна (здаецца, зачытаўся б), і дом з блінкоў-ладчак (проста ах!)... Аднак, як толькі падчас такога прагляду ўдзельнікі і госці падзеі нагулялі апетыт, пачалоса спраўдае спаборніцтва, дзе сем’і выпрабаваліся на эрудыцыю, прадстаўленне візітнай карткі, а таксама па частцы малюнкаў, сачыненню ды умелых ручак.

Безумоўна, журы вызначыла лепшых з лепшых, але хіба можна сказаць, што астаўніх дваццаць сем’яў праігравалі? Канешне, не. Шматдзетная сям’я, у якой дзеці з’яўляліся на свет згодна з папучкамі любові і законамі дабрныі, у любым выпадку — у выйгрышы: усе бацькі могуць навучыцца вышываць або плесці кошыкі, але ж менавіта гэтымі «асвоенна» яшчэ адно, цудоўнае, бадай, самае загадкавае майстэрства — народжэнне і выхаванне вялікай колькасці дзяцей.

Аляксандр Уладзіміравіч і Алена Іосіфаўна Шылко з вёскі Сіняўка Клецкага раёна вымаўляюць імёны сваіх дзяцей не іначай як з пячоткай: знаёміцца, калі ласка, вось наша Юлечка — ёй 16 годзікаў, Волечка — 14 годзікаў, Лізачка — 6 і Сашачка (дарчы, таксама дзятчынка. — **Авт.**) — 5. Самі бацькам — 38 і 36 адпаведна. Маладыя, канешне, але пошук хлочныка вымушаны спыніць з-за матулінага нездарова.

— Мы ажаніліся ў 1996 годзе, — кажа Аляксандр Уладзіміравіч, — Алена — родам з самой Сіняўкі, а я — з суседняй вёскі, пазна-

ёмліліся, калі я рабіў на тутэйшай мэблевай фабрыцы сакратаром камсамольскай арганізацыі... — Нам хацелася вялікую сям’ю, — дадае Алена Іосіфаўна. — Мы ж самі — са шматдзетных сем’яў: у матулі мужа было чацвяра, а ў маёй маці — дзевяць дзяцей...

Сям’я Шылко жыве ў каменным, двухпавярховым прыватным доме, які пабудавалі ў 1992—94 гадах з дапамогай банкаўскага крэдыту. Зараз разлічваюць атрымаць крэдыт на капі-

СВЯТА ВЯЛІКАЙ «СУПОЛКІ»

тальны рамонт. Гаспадарка — куна парасяты. Плюс сад. Ён працуе ў ААТ «Клецкі райаграсарвіс», брыгадзірам паляводчай брыгады, яна — хатняя гаспадыня... супраць волі. Хацела б працаваць, але ж адзіны патэнцыйны лямбей пастаўшчык рабочых месцаў — мэблевая фабрыка — няўхільна «адмірае».

— Мясцовыя ўлады — Сіняўскі сельсавет і раённая ўлада крыва падтрымліваюць нас матэрыяльна, абавязкова звонячы, калі паступае гуманітарная дапамога, — тлумачыць галава сям’і. — У вёсцы — сем’ю дзесці шматдзетных, але чацвёра дзяцей — толькі ў дзвюх з іх. Мцова кожнай не дапамажаш, але нам, напрыклад, моцна і не трэба. Цяжка, але справляемся... Я, ведаеце, — не гарадскі чалавек, — мітусні не люблю, але дзятчынікі, канешне, у горад вучыцца паедуць. Юлечка хоча стаць музыкантам, іграе на фартэпіяна і на цымбалках. Волечка марыць пра ўрачэбную практыку, а Лізачка, відаць, мадэльерам будзе, а пакуль на гэты год аддадзмі яе на танцы...

ПАЛЯЎНІЧЫМ ПАЙШЛІ НАСУСТРАЧ:

менш часу на фармальнасці, больш — на задавальненне

Любыя правілы павінны быць простымі і лагічнымі. Грувасткі фармулёўкі, нормы і палажэнні, што не маюць практычнага характару, часам могуць істотна паупаўва на іх успрыманне і, адпаведна, выклікаць неадзначную рэакцыю як у тых, хто павінен выконваць правілы, так і ў тых, хто закліканы кантраляваць іх выкананне. Прыкладна так адбылося пасля апублікавання Указа ад 8 снежня 2005 года № 580 аб зацвярджэнні Правілаў выдання паліўнічых гаспадаркі і палывання: многія паліўнічыя, арандатары паліўнічых угоддзяў (ды і адпаведныя дзяржаўныя органы) палічылі іх недасканалымі. 30 красавіка 2007 года Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падпісаў Указ № 207, згодна з якім у іх (як і ў Правілы выдання рыбалоўнай гаспадаркі і рыбалоўства) уносяцца змяненні і дапаўненні. Паколькі на гэты час памянёны дакумент цікавіў шырока кола людзей, мы папрасілі даўняга кансультанта «Звязды» намесніка начальніка ўпраўлення паліўнічых гаспадаркі Міністэрства лясной гаспадаркі Віктара Карогвіча пракаментаваць асноўныя новаўвядзенні, якія датычацца найперш простых паліўнічых.

— Перадусім хачу адзначыць, што зменены забаронены зоны вакол населеных пунктаў, — пацвярдзю Віктар Іванавіч. — Раней забароненыя для палывання зоны павінны былі складаць не менш за 10 кіламетраў ад Мінска, 5 кіламетраў — ад межаў гарадоў абласнога, 3 кіламетры — ад межаў раёнага падпарадкавання, а таксама 300 метраў ад межаў іншых пунктаў населеных месцаў. Пад апошнімі маюцца на ўвазе вёскі, хутары. Але ў нашай краіне тысячы населеных пунктаў (асобліва ў сельскай мясцовасці). Адпаведна, калі я, умоўна кажучы, палываў з ружжом на адлегласці бліжэй за 300 метраў ад хлява нейкай вёскі, то інспектары мелі права мяне аштрафаваць. Але такім чынам значная частка паліўнічых угоддзяў практычна выключалася з агульнай іх плошчы. Таму апошняе норма — 300 метраў ад межаў іншых населеных пунктаў і месцаў — зараз увогуле адменена (можна знаходзіцца побач, але страляць, згодна з правіламі бяспечна, нельга). Для Мінска забаронена зона цяпер, калі такое рашэнне прымуць абласныя Саветы дэпутатаў, будзе складаць 5 кіламетраў, для гарадоў абласнога падпарадкавання — 3 кіламетры, раёнага — 1 кіламетр.

Шмат пытанняў у паліўнічых (ды і ў арандатараў паліўнічых угоддзяў) узнікала нахонт тэрмінаў палывання. Згодна з ранейшымі Правіламі, палываць можна было толькі ў суботу і нядзелю (не беручы пад увагу дзяржаўныя святы). — Улічваючы, што зараз у значнай колькасці здабываюцца, напрыклад, тья ж капітныя, гэта вельмі вялікі ціск на паліўнічыя ўгоддзі, — тлумачыць Віктар Карогвіч. — Скажам, у Браслаўскім нацыянальным парку вельмі вялікі ўрон наносіць дзікі. Таму там за сезон было здабыта каля 800 дзікоў, прычым палыванне, як я ўжо сказаў, магло весіцца фактычна толькі два дні ў тыдзень. Уяўляеце, што там рабілася ад нашасця соцен людзей у суботу і нядзелю? Згодна з новаўвядзеннямі, палыванне на ўсе віды дзікай жывёлы цяпер дазваляецца ў суботу, нядзелю, панядзелак, аўторак і ў дзяржаўныя святы. Напрыклад, ва ўсе гэтыя дні зараз можна заміраць ружжэйным палываннем на капітных загонным спосабам. А ружжэйнае палыванне з засады, з вышкі, з падыходу можа дазваляцца ва ўсе дні. Ад прыняц-

У конкурсе «Лепшая шматдзетная сям’я Мінскай вобласці-2007» перамаглі сям’я Вітко з Мінскага раёна — Крысціна, Андрэй плюс пяцёра дзяцей (1-е месца), Вянглінскіх з Бярэзінскага раёна — Галіна, Вялянцін плюс сямёра дзяцей (2-е месца) і Бурых з Уздзенскага раёна — Алена, Уладзімір плюс сямёра дзяцей (3-е месца). Згодна з умовамі конкурсу, пераможцы атрымалі грошавыя прэміі — 60 базавых велічынь (1860 тысяч рублёў), 40 базавых велічынь (1240 тысяч рублёў) і 30 базавых велічынь (930 тысяч рублёў) адпаведна.

Да выканання хатняга задання конкурсу сям’я рыхтавалася, паводле слоў Алены Іосіфаўны, дошыць суп’ёзна. Разам з дзятчынкамі зрабілі з прыродных матэрыялаў экспазіцыі сельскага двора і Беларусі Сіняўкай, «бо ганарымся і сваім вясковым паходжаннем, і сваёй краінай». Торт прысвяцілі Году дзіцяці. Вырабы з бісеру рабілі дзятчынікі, з дрэва — тата, які «вельмі любіць працаваць з дрэвам, нават маблію вырабляе», заўважыла Алена Іосіфаўна.

Не праіграла, а зайграла на конкурсе і беларускамоўная сям’я Федзіяк са Стаўбцоўшчыны. Нацыянальнае вопратка, саламяныя галяўныя ўборы ды дудачка, на якой заклікаў да свайго стэнда падаар — Уладзімір Мікалаевіч, адрачка выдалі іх месцапражыванне. Ну, канешне, гэта вёска Мікалаевічына, радзіма Якуба Коласа!

Уладзімір Мікалаевіч — 45 гадоў, Наталлі Канстанцінаўна — 43, Уладзіміру-малодшаму — 22, Канстанціну — 17, Наталлі-малодшай — 8 і Міхайлу — 7. Старэйшы сын працуе ў Мінску, у

Сям’я Шылко з Клецкага раёна: Аляксандр Уладзіміравіч, Алена Іосіфаўна з дачкамі Юліяй, Волгай, Лізай і Сашай.

прыватнай фірме, а значыць, вельмі заняты і на конкурсе не прыехаў.

— Вось гэтыя вышываныя ручнічкі — з курачкамі ды петушкамі ў мяне заказваюць дзятчаты, якія доўга не могуць выйсці замуж, — расказвае пра экспанаты на сямейным стэндзе гаспадыня. — Вышывае я і ручнікі на вяселле, як абярэз на шчаслівае сумнеаснае жыццё... Любію рабіць розныя ўпрыгажэнні з бісеру. Паколькі мы жывём у вёсцы, то наш сімвал — гэтыя румянцы, ладныя, з беленкай мукі парасяткі. А бліжні — прыкметна гасціннасці, калі ласка, падыходзіць пасля конкурсу, пачастуем вас блінамі са смятанай ды з макама... Малюнкi, вырабы з саломкі — лямбей работы школьнага мастацкага гуртка, які дзеці наведваюць тры разы на тыдні.

Раней за ўсё ў сям’і Федзіяк працянаецца псіхалог дзіця Мішка. Ён, паводле слоў бацькі, як звачонок усіх будзіць. Праўда, дадае матуля, ён і ў дзіцячым садку не спіць — «цэлая праблема з ім». А вось Косця з Наталляй паспаць

любяць, паспрабуй дабудзіся. Косцік адводзіць Мішку ў садок, а Наталлі ідуць у школу — старэйшая працуе там бібліятэкаркай. Бацька працуе ў Стаўбцоўскай дзіцячай школе-інтэрнаце, арганізуе розныя святы і забавуляльныя мерапрыемствы. Але не толькі: Уладзімір Мікалаевіч яшчэ індывідуальны прадпрымалець — тамада на вяселлях. «У нас шмат сумнеаснае жыццё... Любію рабіць розныя ўпрыгажэнні з бісеру. Паколькі мы жывём у вёсцы, то наш сімвал — гэтыя румянцы, ладныя, з беленкай мукі парасяткі. А бліжні — прыкметна гасціннасці, калі ласка, падыходзіць пасля конкурсу, пачастуем вас блінамі са смятанай ды з макама... Малюнкi, вырабы з саломкі — лямбей работы школьнага мастацкага гуртка, які дзеці наведваюць тры разы на тыдні.

Сямейны конкурс, які праходзіў у шэрагу абласных мерапрыемстваў, прысвечаных Году дзіцяці, завяршыўся. Мамі і тат каюць новыя клопаты: «І не толькі «матэрыяльныя», хоць менавіта такое пытанне ў дачыненні да шматдзетных сем’яў найперш ставіцца і агульчава ў СМІ.

— Старшыня Мінаблвыканкома Мікалай Дамашкевіч імкнецца прымаць дадатковыя рашэнні па падтрымцы шматдзетных сем’яў,

Крымінал, здарэнне гульня на зернесушыльцы скончылася трагічна

Няшчасны выпадак, у выніку якога загінула дзіця, 13 мая адбыўся ў Горацкім раёне. Хлочныкі гулялі на зернесушыльцы планаводца «Леніна» ў вёсцы Стараселье, дзе не было варты. На 11-гадовага хлочныка ўпаў драўляны шчыт і пераламаў яму аснову чэрапа і шыюяныя пазванкі. 5-класнік з пасёлка Леніна памёр у машыне «хуткай дапамогі».

Алена КАЗЛОВА.

РАБАЎНІКІ БЫЛІ ў МАСКАХ

Двое зямлянкіцаў а першай гадзіне ночы праз акно залезлі ў дом жыхаркі вёскі Саўгасна Буда-Кашалёўскага раёна, збілі гаспадыню, звязаал яе і забралі 8911 тысяч рублёў, атрыманыя жанчынай для зарплат калектыву школы. Рабаўнікі былі ў масках, а сваю вопратку пакінулі на месцы рабаўніцтва, пераапрапарнуўшы ў іншае адзенне.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Выпіць і закурыць

У Баўрыіскім раёне нядзельным вечарам міліцыя затрымала аўтамабіль «Жыгуля», за рулём якога была 35-гадовая неперацуючая жыхарка вёскі Калініна. У аўтамабілі знайшлі 2,5 тысячы пачак цыгарэт коштам амаль 3 мільёны рублёў. А дома ў жанчыны знайшлі каля 800 літраў брагу.

Алена КАЗЛОВА.

Дзеці і грошы

Паводле інфармацыі Міністэрства адукацыі, у Беларусі больш за 30 тысяч дзяцей-сірот, у тым ліку і сірот сацыяльных. Іх утрыманне абыходзіцца дзяржаве нятанна, і таму фінансавы цяжар павінны ўзяць на сябе і бацькі, якія нарадзілі дзіця, але кінулі яго. Каб ведалі, што пазабавленне бацькоўскіх правоў ударыць калі ўсе не па сумленню, дык па кішэні дакладна.

Сістэма спягання грошай з гора-бацькоў існавала і раней, але яна была доволі недасканалая. Спачатку з іх спяганалі сродкі ў памеры максімум двух мінімальных заробкаў. Потым у Кодзексе аб шлюбце і сям’і з’явіўся артыкул, які прадугледзеў поўную кампенсацию выдаткаў дзяржавы на ўтрыманне і выхаванне дзяцей, якія знаходзяцца ў дзяржаўных установах. Аднак і тут узніклі розныя цяжкасці: у прыватнасці, з вышучка бацькоў, якія часта не маюць пастаяннага месца жыхарства.

І толькі з прыняццем Дакрэты № 18 «Аб дадатковых мерах па дзяржаўнай абароне дзяцей у сітуацыі «важкіх сем’яў», які ўступіў у сілу з 1 студзеня гэтага года, з’явілася сістэма ўздзеяння на праблемных бацькоў, у тым ліку і ў сэнсе кампенсаций выдаткаў на ўтрыманне кінутых ім дзяцей.

— Галюўная мэта — гэта абарона правоў дзяцей з праблемных сем’яў і павышэнне адказнасці бацькоў, якія не выконваюць абавязкі па выхаванню сваіх дзяцей, — тлумачыць намеснік старшыні Магілёўскага абласнога суда Святлана Стальмахова.

Пляціць штомесец

Сродкі з бацькоў спяганюцца ў судовым парадку. Паводле звестак Магілёўскага абласнога суда, такіх спраў у рэгіёне за 4 месяцы гэтага года разгледжана больш за 700. Грошы з бацькоў бярэцца паводле спецыяльнай інструкцыі. Сума залежыць ад узросту і пола дзіцяці. У ёй улічана ўсё: харчаванне, адзенне і блізіна, навуцанне, культурныя мерапрыемствы і г.д. Увогуле лічбы вагаюцца ад 95 800 рублёў за ўтрыманне дзіцяці ад 3 да 6 гадоў да 256 150 рублёў — за дзятчыну, якая атрымлівае адукацыю, у тым лі-

— расказвае старшыня камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне аблвыканкома Аля Мікалуцкая. — Напрыклад, сем’і, у якіх выхоўваюцца чацвёра і болей дзяцей, штогод атрымліваюць дапамогу да школы на кожнае дзіця. Ёсць сем’і, якім дапамагаюць асобна, у нейкіх выплочных выпадках. Аднак хачу падкрэсліць, што ў нашай краіне робіцца ўсё для таго, каб не дапусціць утрыманства, паколькі не сакрэт, што некаторыя бацькі ўхітраюцца хіцьця за кошт дзіцячых дапамог. Гэта недупраўдальна...

Наогул няўдалася сем’і актывна выяўляюцца на Міншчыне, у тым ліку па зваротах сваюю ці суседзяў, якія не застаюцца абыякавымі да лёсу дзяцей. З бацькамі, якія, як правіла, не працуюць і з’яўляюцца алкагольнымі напіямі, працуюць псіхологі і сацыяльныя педагогі школ або тэрытарыяльных цэнтраў сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Спецыялісты дапамагаюць у пошуку работы і магчымасці лязчэння хворых на алкагалізм, вырашэнні шэрагу бытавых праблем. Усё дзеля таго, каб дзеці мелі магчымасць расці ў бялагічных сем’ях, а не папаўняць дзяржаўныя інтэрнатныя ўстановы.

Да конкурсу было прымеркавана і ўшанаванне 18 матуль, удастоеных ордэна Маці. Гэтыя жанчыны нарадзілі і самааддана, з любоўю — сваёй і бацькавай выхоўваюць пяцёра і болей дзяцей. На Міншчыне ўжо вышч тысячы арданосных маці, якім з мінулага года выплачваюцца фінансавыя дапамогі ў памеры пяці бюджэтных прыжыткавога мінімуму. На сёння гэта сума складае 852,5 тысяч рублёў. У Мінскай вобласці, пачынаючы з 2004 года, узнагароджаныя маці атрымліваюць аднаразовую матэрыяльную дапамогу ў суме 10 базавых велічынь — 310 тысяч рублёў. Акрамя гэтага, падпрыемствы і арганізацыі, на якіх працуюць матулі, дораць ім каштоўныя падарункі.

Адна з ушанаваных матуль — маці пяцёркі дзяцей, старшыні інтэрнакту групы рэжымна-сакратарскай дзейнасці аддзела ўнутраных спраў Лагойскага райвыканкома 38-гадовага Таццяна Валчанка, разгубленая ад павышняй вагі да сабе, уся ў падарункі і кветкаў ціха прамовіла: «Нездарма я, напэўна, пісала дыпломную работу па дамаграфічнай сітуацыі... Ну, вось, прыеду дадому, будзем святкаваць вялікай сям’ёй...»

Святлана БАРЫСЕНКА, в. Сяніца.

Што агульнага паміж Кіевам і Касутой...

І ў сталіцы Украіны, і ў маленькай беларускай вёсачцы ў бліжэйшых час павінны з’явіцца помнікі выдатнаму дзяржаўнаму дзеячу XVIII стагоддзя Пліпу Орліку. А пакуль ва Украінскай паловіце ў Мінску прайшлі гістарычныя чытанні, прысвечаныя 335-годдзю гетмана Украіны, беларуса па паходжанню.

Украінцы па праву ганарыцца тым, што іх Канстытуцыя — першая ў Еўропе і тагачасным Новым Шведе. (Факт малавядомы часткова з-за таго, што Канстытуцыя не была ўвабодана ў жыццё, хоць, як сцвярджаюць некаторыя гісторыкі, калі трох гадоў яна з’яўлялася кіруючым да дзеянняў Правабярэжнай Украіны). «Канстытуцыя Правоў і Вольнасці Войска Запарожскага» была напісана ў 1710 годзе — за некалькі дзесяцігоддзяў да амерыканскай 1787 года, канстытуцыі 3 мая 1791 года Рэчы Паспалітай і французскай 3 верасня 1791 года. Паводле меркавання спецыялістаў, гэта каштоўны помнік гісторыі парламентарызму, ідэі якога актуальныя і сёння.

Беларусы па праву могуць ганарыцца тым, што аўтар першай украінскай канстытуцыі — выхадзец з беларускага шляхецкага роду Пліп Орлік, які нарадзіўся і вырас у вёсцы Касута Ашмянскага павета (цяпер Вілейскі раён), а першую вышэйшую адукацыю атрымаў у Вільні. Аднак імя Пліпа Орліка да апошняга часу мала пра што казала нават людзям адукаваным. У пазме Аляксандра Пушкіна «Палтава» паплекні Івана Мазепы Орлік — постаць негатыўная (украінскія гісторыкі сцвярджаюць, што мастацкі твор абсалютна не стасуецца з гісторычнай праўдай). У савецкіх энцыклапедыях пра яго можна знайсці некалькі радкоў, якія па сутнасці не дапоўняць інфармацыю, атрыманую праз знамітую пазму. Тагачаснымі царскімі даследчыкамі Орлік быў прылічаны да здраднікаў, бо свядома далучыўся да той часткі казацкай арыстаркатуры, якая супраціўлялася заадам Петра I абмежаванаў аўтаномна Левабярэжнай Украіны. Ён ведаў пра змову Мазепы з Карлам XII і сам, калі пасля смерці Мазепы ўжо ў эміграцыі быў абраны гетманам, разлічваю на дапамогу шведскага караля і іншых еўрапейскіх манархаў у вызваленчай барацьбе казачтва з рускім царом. У напісанай ім дзяржаўнай Канстытуцыі абвясчана ўтварэнне незалежнай Украінскай дзяржавы, аб’яднанне Левабярэжнай і Правабярэжнай Украіны згодна з яе межамі часоў Багдана Хмяльніцкага, усталявалася калегіяльная форма ўлады і вырабнасць усеі дзяржаўнай адміністрацыі...

Сёння гісторыю казачтва, ад якой неад’емна імя Орліка, вывучаюць у вышэйшых навуковых установах не толькі Украіны, але і Беларусі. «Гэта адна з самых любімых тэм нашых студэнтаў», — расказала ўдзельніца гістарычных чытанняў Валіяціна Федарасева, дацэнт Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка.

На прыкладзе лёсу Пліпа Орліка мы са студэнтамі разважам, наколькі магчыма інтарэс дзяржаўні спалучыць з людскасцю, — дадала дацэнт кафедры гісторыі БДПУ Святлана Лугаўцова, — бо ён быў не толькі выдатным палітычным дзеячам, але і добрым мужам і бацькам. Яго старэйшы сын Рыгор стаў генерал-партучнікам і дэвернай асобай французскага караля Людовіка XV, ад якога атрымаў графскі тытул.

У чытаннях узялі ўдзел Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Украіны ў Рэспубліцы Беларусь Ігар Лівавой, украінскі і беларускі навуковец, а таксама дырэктар Вілейскага раённага краязнаўчага музея Валіяціна Лано, старшыня Вілейскага раённага Савета дэпутатаў Яўген Ігнатюк і краязнаўца Анатоль Погац.

— Такія неардынарныя гістарычныя асобы, як Пліп Орлік, заклалі фундамент для пабудовы даверу паміж украінскімі і беларускімі народамі, — сказаў, падводзячы вынікі чытанняў, спадар пасол.

Дзякуючы намаганням Беларускага грамадскага аб’яднання «Ватра», пры дапамозе Пасольства Украіны і саадейнічання мясцовых уладу ў снежні мінулага года ў Касуце была адкрыта памятная дошка Пліпу Орліку, прымацаваная да 20-тоннага валуна. Надпіс на дошцы кажа, што на гэтым месцы з’явіцца памятны знак ураджэнцу Касуты — гетману Украіны. Украінскае пасольства забяспечвае фінансаванне ўсіх заадаў па ўвекавечанню памяці Орліка на беларускай зямлі. Планаўцца таксама адкрыць музей ў Касуцінскай каліцы, прысвечанага роду Орлікаў. Украіна ўжо запрасіла супрацоўнікаў Вілейскага музея ў свае архівы для работы над стварэннем экспазіцыі. Урачыства адкрыцця помніка ў Касуце запланавана на 12 ліпеня (у прастольнае свята Касуцінскай Свята-Пятра-Паўлаўскай царквы) або на 22 кастрычніка (у дзень нараджэння Орліка) гэтага года — у залежнасці ад гадоўнасці памятнага знака. Над яго праектам працуюць вядомы беларускі архітэктар, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь Уладзімір Тарнаўскі і скульптар Леанід Яшэнка. У выніку маленькай старажытнай вёсачка Касута стане адным з пунктаў турыстычнага маршруту, які з’явіцца Украіну і Беларусь (яго іцкам лагічна можна было б працягнуць у Малдову, Швецыю і Францыю), прысвечанага гісторыі непераможнага казацкага духу.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Яго прыметы: на выгпад 43—47 гадоў, рост 170—175 см, спартыўнага целапалка, валасы русыя, прамя, сярэдняй даўжыні, твар аваланы, нос прама, губы сярэдня.

Прасім грамадзян, якія маюць інфармацыю аб месцазнаходжанні Сімончына В.Ф., паведаміць супрацоўнікам крмынальнага вышучку АХС Бабруйскага гарвыканкома па тэлефонах: 80225-449415, -434202, 02, т.м. 8029-6382629.

ГОРА-БАЦЬКОЎ ПРЫМУШАЮЦЬ ПЛАЦІЦЬ ЗА КІНУТЫХ ДЗЯЦЕЙ

І такія выпадкі ў Магілёўскай вобласці ўжо ёсць. — Я мяркую, што ўся гэта праця папешыць сітуацыю, — адзначае Святлана Стальмахова. — Усё ж такі грошы спяганюцца. І вялікая заслуга ў гэтым нашае судовых выканаўцаў: я б асобна адзначыла Магілёўскі і Кіраўскі сельскія раёны. Многія з выканаўцаў самі клопаціцца аб прааўладкаванні гора-бацькоў. Едуць у гаспадаркі, просяць кіраўнікоў узяць на працу. Працуюць міліцыя і службы занятасці. Усе зацікаўлены ў тым, каб гэтыя судовыя рашэнні выконваліся.

Абыякавыя да лёсу сваіх дзяцей

Справа аб кампенсатцы выдаткаў дзяржаве на ўтрыманне дзяцей у асноўным аднапальчывы: нарадзілі дзяцей, не займаюцца іх выхаваннем, кінулі. Людзям пазбавілі бацькоўскіх правоў, а іх няшчасных дзяцей забіралі ў дзяржаўныя інтэрнатныя ўстановы. А цяпер гора-бацькоў заплаціць прыстойную суму грошай адрозу і працягваю выплаціць штомесец, не пагадзіўся. Ён лічыць, што дачка доволі дарослая, і можа паклапаціцца аб сабе сама. Аднак, паводле закона, калі да 23 гадоў маладыя людзі, якія сталіся без апекі бацькоў, паступаюць у навуцальныя ўстановы і ат

ПРывАТНЫЯ АБВЕСТКІ

Прадаецца: Прадам ці здам у арэнду дом з г/п, лазняй, маецца сад, агарод, побач лес, рака. Зручны пад'езд, у Бярэзінскім раёне.

Трактар Т-16. Тэл.: (8-01514) 38-731, (8-029) 283-38-63. «Аўдзі-80» 1986 г. в., 1,6 Д, цёмна-сіні, ц/з, сігналізацыя, добры стан, 1950 у.а., торг.

ЗВЯЗДА КУПОН ДЛЯ БЯСПЛАТНАЙ ПРывАТНАЙ АБ'ЯВЫ

Blank coupon form with fields for name, phone, and address.

АБВЯЗКОВЫЯ звесткі не для друку: ваша прозвішча, адрас, хатні тэлефон.

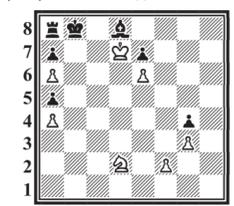
Тэлефон для давадак 287-17-79. Пашпарт серыя № Выданы

Подпіс Дата

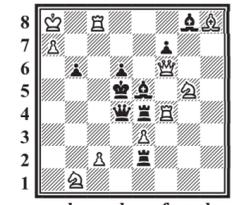
ОДО "СТОМИЛБЕЛ" К КОРМІ. ІЗ ЗЕРНОСВАРНАЧНОЙ ТЕХНІКІ. АТЭСЧЫВЕНАГО І ЗАРУБЕЖНОГО ПРЭМА. ПРАМОШЛЕНАГО АБОРАДОВАННЯ І АВТАТРАНСПОРТУ.

ШАХМАТЫ

ЮБІЛЕЙНЫ КОНКУРС «ЗВЯЗДА»-90 Заданне № 11. У. АРЧАКОЎ (7+7). Мат за 4 ходы.

Заданне № 12. І. ЯРМОНАЎ (10+9). Мат за 4 ходы.

Заданне № 13. С. ТКАЧЭНКА (11+7). Мат за 4 ходы.

«АЛЬБОМ ФІДЕ 2004—2006» Аб'яўлены рэгламент чарговага «Альбома», які падводзіць вы-

ГОДОВОЙ БАЛАНС ЗА 2006 ГОД ОА «СЛАВЯНСКИЙ СОЮЗ»

Table with 4 columns: АКТИВ, млн. руб., ПАСИВ, млн. руб., and values for various financial items.

ОТЧЕТ О ПРИВЛЕКАХ И УБЫТКАХ ЗА 2006 ГОД

Table with 4 columns: Наименование показателей, млн. руб., and values for various operational indicators.

У суд Маладзечанскага раёна Мінскай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак грамадзян Асіповіч Тамара Афанасеўна, 1950 года нараджэння.

У суд Полацкага раёна і г. Полацка паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак Ніцмана Леона Арнольдавіча, 1957 года нараджэння.

У суд Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак Мурадава Ісмета Юсіф-Аглы, 14 верасня 1974 года нараджэння.

У суд Ваўкавыскага раёна Гродзенскай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак Султанова Бобаджона Бурханавіча, 5 студзеня 1971 года нараджэння.

У суд Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак Мурадава Ісмета Юсіф-Аглы, паведамліч іх суду Кобрынскага раёна і г. Полацка на працягу двух месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

У суд Ваўкавыскага раёна Гродзенскай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак Султанова Бобаджона Бурханавіча, 5 студзеня 1971 года нараджэння.

У суд Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак Мурадава Ісмета Юсіф-Аглы, паведамліч іх суду Кобрынскага раёна і г. Полацка на працягу двух месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

У суд Ваўкавыскага раёна Гродзенскай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак Султанова Бобаджона Бурханавіча, 5 студзеня 1971 года нараджэння.

У суд Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак Мурадава Ісмета Юсіф-Аглы, паведамліч іх суду Кобрынскага раёна і г. Полацка на працягу двух месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

Агляд пісьмаў

...Да той прыдарожнай кавярні кіламетраў за 30 ад Азсы, мы пад'ехалі першымі. Навюкатая чорная «Мазда» — следам.

Нам пашчасліва — занялі асобны стол. І апошні... Кіроўца «Мазды» нічога не заставалася, як ехаць далей, альбо — падзеці да нас. Што ён і зрабіў.

Прычым, як здолася, з непрыкахванай радасцю. — Вы з Беларусі? — ветла спытаў (хоць мо «здагадацца» — на нумара «налісана»). А я там вырас...

Пакуль чакалі афіцыйна, пакуль пагулавалі, былі бяз час пагаварыць. Дакладней — паслухаць нашага «за-стольніка» і даведацца, што бакі яго пазнаёміліся падчас апошняй (дай Бог) вайны ў Германіі, на прымушовай работка. Што бацька родам (быў, на жаль...) з Украіны. І высокі, шырокі і касцяк. Таму, літаральна (!), пух там у жоўкі і ўжо, лічы, не уставаў. Пакуль не сустраў яе — беларуску — маленькую і худзенючую. Ёй, жартавала, як птушчы — ежы не трэба. Таму ледзь не увесь свой паёк яна аддавала яму. І бацька выжыў.

Пасля вызвалення ратавальніцкую сваю прывёз дамоў, ва Украіну. Пахніліся, Бог дзекта дай. Траіх — адно з-пад аднаго... А грошай не хапала. І садкоў не было. Таму большых забралі да сябе украінскай баба з дзедам, а яго, маленькага, прывезлі ў Беларусь.

Тая (і досыць даўняў ўжо) сустрача ў прыдарожнай кавярні, узгадалася не выпадкова: спарадзілі ўспамін чытацкіх лісты. І аб самым галоўным... Сп. Палейкіца з Бярэзавыцкай вобласці, які прымірае шчасна, як памірае шчасна. А мова — гэта ж, дыш, душа нашага беларускага народа. І не ратуе яе, лічы, што ніхто: чынавенства, мусіць, баіцца, які чычо чаго не выйшла (распачні нешта казаш, яшчэ каго запалодзяць у сімпацыйна да апазіцыі), а проста-му лоду не да таго, яму абы чарка ды шкарка. Вось і маем тое, што маем: адну гадзіну ў тыдзень беларускай мовы і 6 гадзін англійскай, справадзства і шылды на рускай, такое ж тэлебачанне, такое ж асяроддзе...

І ад «Звязды» я большага чакала, — працягвае Марыя Антонаўна, — чакала вялікіх грунтоўных артыкулаў у абарону беларушчыны. Не данчалася — так, зрэчас, нешта невялікае...

Але ж (давайце думаць разам! — Аўт.) ці ў межах справа? Ці ў артыкулах? Мо, усё-такі ў вернасці гэтай газетцы (не глядзячы ні на што!) абранаму некалі шыўці? Мо-ве сваёй, краіне, яе і сваёй 90-гадовай гісторыі? —

А потым — не мне вам казаш: можна сто разоў на дзень некага заклікаць працаваць, а можна проста пастаянна нешта рабіць. Ды так... Ад чаго болей толку? —

Гэта, па-першае, а па-другое (і зноў жа, як мне здаецца. — Аўт.)

У МАЛЫМ БІЗНЭСЕ

ЗНЯТА 670,8 ТЫСЯЧЫ ЧАЛАВЕК

У Беларусі ў сферы малага бізнесу (з улікам індывідуальных прадпрыемстваў) знята 670,8 тысячы чалавек, што складае 15,4 працэнта ад занятых у эканоміцы.

Кватэрнае пытанне

Складанасць быць не павінна

Як патульчыць член праўлення грамадскага аб'яднання «Веды» В.В. Савіцкі, у адпаведнасці з артыкулам 12 Закона «Аб прыватызачы жыллёвага фонду ў Рэспубліцы Беларусь» асобным катэгорыям грамадзян жылля памішаным перадаюцца бязвыплатна (з улікам жыллёвай квоты, сумы квот) у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокае спачуванне

Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокае спачуванне калектыву рэдакцыі газеты «Звязда» за тым, што ў выніку трагічнага здарэння ў выніку аварыі на электрастанцыі ў г. Мінску загінула шэраг людзей.

Калектыв рэдакцыі газеты «Звязда» выказвае шчырыя спачуванні

Калектыв рэдакцыі газеты «Звязда» выказвае шчырыя спачуванні калектыву рэдакцыі газеты «Звязда» за тым, што ў выніку трагічнага здарэння ў выніку аварыі на электрастанцыі ў г. Мінску загінула шэраг людзей.

Шайбу, шайбу!

КАНАДА. БЕЗ ПАРАЖЭННЯЎ

У расіянаў — «бронза», у гаспадароў — наступнага чэмпіянату — «золата»

Мацнейшымі хакеістамі свету-2007 сталі родапачынальнікі гульні з клошамі і шайбай — канадцы, якія ў фінале ўзялі верх над фіналі — 4:2 (2:0, 1:0, 1:2). Галоўны трэнер кляноўчых Эндзі Мюрэй ў трэці раз выйшаў сваім падначаленым на першае месца. У мінулы раз — у 2004-м.

Чэмпіёнамі канадцы сталі на 71-м планетарным форуме ў Маскве і Мінску, за год да правядзення сусветнага першынства ў сваёй краіне (чэмпіянат-2008 прайдзе ў канадскіх гарадах Квебек і Галіфакс з 1 па 18 мая. — Аўт.). На турніры ў Расіі гаспадароў наступнага чэмпіянату свету не ўступілі ні ў адным матчы: на групавой стадыі ў квартэце «С» яны справіліся з камандамі Германіі, Нарвегіі і Славакіі, у кваліфікацыйным раўндзе перамаглі сапернікаў па групе «F» — беларуску, чэхаў і амерыканцаў, у чвэрцьфінале канадцы засмуцілі швейцарцаў, у паўфінале — дзюэччых чэмпіёнаў зімовага Алімпіяды ў Турynie і мінулага чэмпіянату свету ў Рызе шведваў, а ў фінале — фінаў. Дзюэччя ж гаспадары чэмпіянату, расіяне, разкілілі толкі «бронзай», якую адраблялі ў шведваў — 3:1.

Аптычная зборная

Лепшым галікерам турніру дырэктар Міжнароднай федэрацыі хакея прызнаў фіна Кары Лехтэна, лепшым абаронцам — расіянін Андрэй Маркава, нападочым — расіянін Алесь Марозава (8 шайбаў і 5 перадач у шасці матчах). Дарчы, у паўфінале і сустрэчах за «бронзу» форвард на лёд не выйшаў з-за траўмы калена, якое пашкодзіў у чвэрцьфінальнай гульні з чэхамі. Па-цярпеў і Маркаў: ён быў траўмаваны ў першым перыядзе паўфінальнай сустрэчы з фінамі. Тройка вышэй угадана хакеістаў трапіла ў сімвалічную зборную чэмпіянату 2007. У «зорную» дружны таксама ўвайшлі фініскі абаронца Пётры Нумелін, расійскі нападочы Яўген Малкін, канадскі форвард Рык Нэш. Апошні іграк, прынамсі, названы самым карысным хакеістам: у фінале Нэш закінуў дзве шайбы.

У чаканні беларускага цуду

Пасля чэмпіянату ў Расіі дзесятка нацыянальных зборных у суветным рэйтынгу выглядае наступным чынам: Швецыя, Канада, Фінляндыя, Чэхія, Расія, Славакія, ЗША, Швейцарыя, Беларусь, Латвія, Уніавачы, што галоўная каманда нашай краіны набыла дзевяты рэйтынг, беларусы маюць шанец трапіць пасля чэмпіянату-2008 на зімовыя Алімпійскія гульні-2010 без

Ірына ПРЫМАК

наш мову. І нават прапануе верш з радкамі: «Родная мова, матчына мова, цябе ведаць кожнаму абавязкова!». Прасіць надрукаваць яе творы ў газету «Звязда».

КАЛІ МЫ — БЕЛАРУСЫ

Тэма, што запаміналася (на ўсё жыццё!)... Дзед вострыць рыдлёўку: сама гэта жалезна і яго пярэдня — аднаго павару. Потым — яны садзяць яблычкі. Я ля самога вуліцы. І дзед прыгаворвае, што вось будзе нейкі чалавек ехаць ці ісці і нарэе сабе яблычку, і пацешуцца. Ці ад дажджу сваёй і ад пачытай. Карацей — яму, таму невядомаму чалавечку, вельмі добра будзе.

А яшчэ яны з дзедам бярэзавы сок спускаюць і носяць у склеп. Каб потым ісці, хто будзе праходзіць па вуліцы, ім частваваць. Смаката была...

Як і ўсё, што ў дзясцістве ёў. З дзедам, напрыклад (ён у дзве рукі падаваў) на тарцы вялікую бульбу дзерні, потым — кілкіч качалі. Альбо проста аддавалі бабулі, і яна ўжо рабіла бабук. Калі частваць (дзядуля казаў), то будзеш дужы, як мядзведзь. Таму гэтую страву малы называў мядзведзям і «заказваў» сабе пастаянна.

Датэлю пюмні пах «чорнага супу з пачы» (з супаных грыбоў) і мелодыю калыханкі пра коцо на плошчы, яго стаялі па чарзе — то баба, то дзед. Пюмні, як шкардавалі яго. Пюмні і як сварыліся: казалі: «Каб цябе чакалі сталі!», «Каб цябе камар урынуў!»... А мацэрных слоў ён да школы не чуў. Наогул...

раёнай канторы сувязі і разумнейшым за Сталіна. Для таго яшчэ была нечаканай, а бацька на пачатку 41-га вывез сваю сямейку ў вёску. Бо прыкнуў, што пошта (ка жылі мы над ёй, на другім паверсе) знаходзіцца побач з вакзалам. Вакзал, калі пачнецца вайна, будзе бамбёж першым...

Так, мій іншым, яно і выйшла. Але мій, дзюючы бацьку, — урадавалася. У цябе гэта ўжо ведаў усе літары і чытаў. Дарчы, газету «Звязда» бо менавіта ёй былі пацаленыя сцены ў нашай хаце. А потым... Па-кідала мяне па свеце: за свае 65 і годаў я толькі не жуў! Чуў — не раз і ад многаў — што наша, родная, беларуская мова гэта не што іншае, як «іспорчаны рускай мовы».

У цябе гэта ўжо ведаў усе літары і чытаў. Дарчы, газету «Звязда» бо менавіта ёй былі пацаленыя сцены ў нашай хаце. А потым... Па-кідала мяне па свеце: за свае 65 і годаў я толькі не жуў! Чуў — не раз і ад многаў — што наша, родная, беларуская мова гэта не што іншае, як «іспорчаны рускай мовы».

Дарчы, пытанне для тых, хто не проста аддае перавагу рускай мове, а і ўлічыць сябе «знатоком» яе, ім, зразумела, не трэба нагадваць, каму належыць радкі: «Мой дзядзька самых чэстных правіл, Когда не в шукта знамом, Он уважашь себе заставил...»

Дык вось: што — канкрэтна — аўтар кажаў гэтай фразай? — Дык таго, што адкажа першым, гатовы ў якасці прыкладу літарэатурнага літарэатурнага чытацкага меду. Але на самай справе, мяне ўласна, болей цікавіць, колькі чалавек (напрыклад, са ста нашых «знатокаў») ведаюць адказ на гэта пытанне? —

Думаю, што гэта не віна людзей, а бяда. Трэба адумацца, трэба самім і ўсюды гаварыць па-беларуску, і тым самым даваць прыклад дзецям, перадаваць мову з маляком маці, з казкамі бабаму. Мо-ва — гэта тое, што адраўнавала і павінна адраўнаваць адзін народ ад другога. Гэтым мы цікавыя для іншых... —

Дык хто ж тады мы?

Звезда -90: адваротны адлік

Працягвайце нагадаць аб нашых каранях

Нашай газеце ёсць чым ганарыцца: у яе першы рэгістрацыйны нумар, «Звезда» — самая старэйшая сямёрка беларускіх газет... Аднак рабіць сабе кампліменты, хоць і ў юбілейны год, мы не будзем. Не толькі з-за сваёй сіціласці: у «Звядзе» хапае сямёрку, якая з ахвотай скажучь цёплыя словы ў адрас нашага выдання. За 86 дзён да 90-годдзя «Звядзі» выказацца пажадала Волга Іванюна Гусінец, мастацкі кіраўнік студыі эстраднага танца «Глорыя» ліцэя БДУ. Летась мы разам святкавалі дзесяцігадова юбілей «Глорыі», калі завіталі на святковы канцэрт калектыву і потым расказалі аб ім на старонках нашай газеты. Аднак наша знаёмства з «Глорыяй» адбылося значна раней: дзв'ючаты з гэтай студыі эстраднага танца — пастаянная ўдзельніца прэзентацый «Звядзі» на выстаўках «СМІ ў Беларусі» і «Тыдзень моды на здароўе». Ды і аб'ядноўвае нас шмат: не толькі творчасць, але і любоў да беларускай культуры (у рэпертуары «Глорыі» шмат беларускіх танцаў), нашых традыцый, спорту і здаровага ладу жыцця (дзв'ючаты з «Глорыі» з'яўляюцца групай падтрымкі на футбольных і хакейных матчах).

Фота: Марыя ЖЫЖЫЦКАЯ

— Жадаю праіснаваць у лепшым сэнсе гэтага слова яшчэ як мінімум 90 гадоў і не адхіляцца ад свайго беларускага курсу, бо зараз сорад дзедзельны «Звезда» нагадавае аб нашых каранях, а гэта вельмі важна для выкавання малядога пакалення. Юнакі і дзяўчаты часта не цягнуцца да сваіх каранёў, і толькі калі становіцца дарослымі, пачынаюць шанаванне сваю культуру, — прызналася нашай газеце Волга Гусінец. — Жадаю сваёй газеце заўжды быць на крок наперадзе іншых выданняў. Расту тыражу, больш чытаюць сорад моладзі і творчасці!

Дарчы, усіх аматараў харэаграфічнага мастацтва Волга Іванюна Гусінец запрасіла ў чацвер, 17 мая, а 18-й гадзіне ў ліцэя БДУ на выступленне «Глорыі» (уваход бясплатны).

Ірына ПРЫМАК.

УМОВЫ правадзення конкурсу на замяшчэнне вакантных пасадаў творчага складу Прэзідэнцкага аркестра Рэспублікі Беларусь

У конкурсе на замяшчэнне вакантных пасадаў творчага складу Прэзідэнцкага аркестра Рэспублікі Беларусь маюць права прыняць удзел музыканты з вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, якія валодаюць неабходнымі навыкамі і практыкай ігры ў аркестравым калектыве. Асобы, якія жадаюць удзельнічаць у конкурсе, прадстаўляюць пісьмовую заяву ў дырэкцыю Прэзідэнцкага аркестра Рэспублікі Беларусь. Да заявы прыкладаюцца:

- копія дыплама аб вышэйшай або сярэдняй спецыяльнай адукацыі;
- аўтабіяграфія;
- характарыстыка з месца працы або вучобы;
- праграма выступлення да 15 хвілін з двух рознахарактарных музычных твораў.

Конкурсная камісія мае права прапанаваць удзельніку праслухоўвання нотны матэрыял для чытанья з ліста.

Удзельнікі конкурсу падаюць вышэйзгаданыя дакументы на адрас: г. Мінск, Кастрычніцкая плошча, 1, Палац Рэспублікі, п. 101 з паметкай: «На конкурс у Прэзідэнцкі аркестр Рэспублікі Беларусь» у адміністрацыйнаму аркестра да 31 мая 2007 г.

Конкурсная камісія закрытым галасаваннем выносіць рашэнне па выніках праслухоўвання. Рашэнне прымаецца большасцю галасоў пры наяўнасці не менш 75 працэнтаў членаў камісіі.

Даведаць па тэлефону: 216-21-79 (адміністрацыя Прэзідэнцкага аркестра Рэспублікі Беларусь).

ЗВЫЧАЙНЫ ЦУД І ЯГО НАСТУПСТВЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.) ...Мы прыбылі ў аэрапорт за гадзіну, і найўна меркавалі, што будзем першымі. Аказалася, журналістаў апырадзіў аркестр роты гарнавой варты і мінскі фанклуб Дзімы Калдуна, удзельнікі якога запоўнілі залу канання кветкамі, плакатамі і шарыкамі. Рэпэціравалі крычалку, можа, не вельмі рыфманаваную, зато эмацыянальную: «Наш Калдун, як Першы Пётр, прарубіў акно ў Еўропу!». «Канешне, хацелася, каб Дзіма трапіў у першую піцёрку — але для яго гэта ўсё адно поспех, а для нас — перамога», — радасна паведмілілі 13 дзв'ючатаў «Калдунаў», якія паспелі вылісаць спевак адмысловаму граму «за паспяховае калдунацыйнае Еўропы». — Жадаем Дзіму, каб «Еўрабачанне» стала не канцавым, а зыходным пунктам, трамплінам, з якога пачнецца яго далейшая кар'ера!»

Праз колькі хвілін падцягнулася вялікая колькасць актывістаў Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі, якія літаральна за дзень вырашылі арганізаваць Калдуну сустрэчу з песнямі і танцамі. Бліжэй да прылёту прыбыла і афіцыйная дэлегацыя на чале з памочнікам Прэзідэнта Беларусі Алегам Праляскоўскім. Сам жа віноўнік урачыстасці спусціўся па трапу самалёта ў ліку апошніх. Вельмі стомлены. Убачыўшы колькасць сустракаючых, Дзіма, здаецца, атрымаў лёгкі шок, і наўрад ці чуў большасць віншаванняў і слоў падтрымкі, якія яму крычалі прыхільнікі. Зато ўражанняў — як тых, хто хварэў за Калдуна ў Мінску, так і тых, хто знаходзіўся побач з ім у Хельсінкі — паспелі запісаць на камеру.

Алег ЕЛІСЕЕНКАУ, кампазітар, кіраўнік студыі «Гранпры»:

— Я не змог дазвазіцца да Дзімы, ён амаль увесь час быў недаступны, зато патэлефанаваў мне пасля паўфіналу сам, літаральна праз некалькі хвілін пасля выступлення. Спытаўся, як выглядаў нумар — я адказаў, што ўсё цудоўна, пастанюка шчыроўная, і на фінале не трэба лепш, варта толькі трымаць планку. Нават калі б Дзіма стаў дзесятым, гэта быў поспех, а шостае месца — гэта ўвогуле дасягненне, асабліва ў такім моманце.

— Планаваць «Еўрабачанне» немагчыма, гэта непрадказальны конкурс, і ўсе прагнозы аказваюцца памылковымі. Прадказаў я толькі пераможцу — Сербію — бо гэта было бачна адразу. Вельмі ўдала таксама выступала маляванка, дакладна адрафававала Сярдзюк і расіянік, што і забяспечыла ім высокую месцы. Я праціў Бога, каб мы трапілі ў дзесяты і наступнаму прадстаўніку Беларусі было лягчэй... Гэта спраўдзілася, і я шчаслівы. Наконт далейшага творчага лёсу нічога не магу сказаць — у Калдуна заклучаны кантракт з маскоўскім прадзюсарам, так што яго кар'ера будзе вырашацца пазатпа.

Аляксандр ЦІХАНОВІЧ, кіраўнік праекта «ЕўраФэст»:

— Дзякуй усім тым, хто верыў у мяне, і асобы дзякуй тым, хто не верыў, гэта падтурхоўвала да працы, наўна. Вельмі хочацца, каб Беларусь дасягнула вялікіх поспехаў у свеце. Я — рады, але вельмі стаміўся. Паеду адсыпацца, потым, наўна, змагу сказаць штосці больш асэнсаванае.

«Еўрабачанне-2008» пройдзе 22—24 мая ў Бялградзе. Пакуля жа на слыху і на вусях «Еўрабачанне-2007», якое будзе аналізавацца і ацэньвацца яшчэ доўга. Гавораць рознае, і добрае, і дрэннае. А і няхай сабе гавораць, робяць высновы. Наша, напрыклад, такая: калі вельмі захачеце і пастарацца — усё атрымаецца.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.
Фота з сайта www.eskaz.com і Сяргея ЧОРНАГА.

Сёння Сонца Усход Заход Даўжыня дня Імяніны. Мінск — 5.08 21.05 15.57 Віцебск — 4.52 21.01 16.09 Магілёў — 4.58 20.55 15.57 Гомель — 5.02 20.45 15.43 Гродна — 5.24 21.19 15.55 Брэст — 5.32 21.03 15.31. Map of Belarus with weather icons and names of cities: Віцебск, Гродна, Мінск, Магілёў, Брэст, Гомель.

...у суседзях. Table with weather forecasts for Warsaw, Vilnius, Kyiv, Minsk, Riga, and Simferopol.

15 мая 1882 год — 125 гадоў таму нарадзіўся Уладзіслаў Галубок, выдатны беларускі тэатральны дзеяч, драматург, рэжысёр, акцёр. Першы народны артыст Беларусі (1928). Алізн з заснавальнікаў беларускага тэатра, аўтар шматлікіх драм і камедый на гістарычны і побытавы тэмы з народнага жыцця. У 1937 годзе рэпрэсаваны. Рэабілітаваны ў 1957 годзе. 1891 год — нарадзіўся Міхаіл Афанасевіч Булгакаў, вялікі рускі пісьменнік, аўтар «Белай гвардыі», «Сабачага сэрца» і многіх іншых знакавых твораў.

Планета жывёл

Многія гаспадары сабак добра ведаюць пра выпадкі, калі іх гадаванца становіцца «занадта шмат». Гаворка ў дадзеным выпадку пойдзе не пра габарыты сабакі (як жацук, ведалі, што куплялі), а пра так званыя сацыяльныя паводзіны жывёлы, прасцей кажучы, пра беспрычынны брэх, які надакучвае не столькі гаспадарам сабакі, колькі суседзям, што вымушаныя выслухоўваць бясконца аднатоннае «гаў-гаў», у той час як гаспадары сабакі адсутнічаюць дома. Суседа можна зразумець — няўрымліва жывёліна пазбаўлена спакою увесь домі. Былі выпадкі, калі ахвяры беспрычыннага брэху канчаткова страчвалі цяперне і самастойна шукалі вейсца са становішча. Вынікам гэтага нярэдка становілася атручванне галоўнага віноўніка або яго невядомай прапажа. Вам гэта патрэбна? Дык што рабіць з пустабрэхам? Вейсца са становішча ёсць.

Пачнём з таго, што брэх азначае або неспакон жывёлы, становячыся рэакцыяй на патэнцыяльную небяспеку, або, наадварот, станоўчыя эмоцыі, скажам, у чаканні прагулкі. Але часцей за ўсё брэх — гэта своеасаблівы выхад энергіі, пазбаўлены ад стрэсу або дыскамфорту. Брэх сабакі дарэчы параўнаць з беспрычынным плачам немаўляці, пасля якога ён спакойна і надоўга засынае. Ды і дарослыя людзі, варта прызнацца, пры стрэсавых сітуацыях вядуць сябе гэтак жа, праду, сродкаў для самавыражэння ў іх больш. Можна, напрыклад, грызці пазноцці, скачваюць у шарыкі хлебны мякіш і г.д. (чытаць сам можа прадоўжыць гэты спіс). Карацей, сабака, які начыста жыве чаравікі гаспадары, нічым не адрозніваецца ад бухгалтара, які згрыз напалову свой аловак.

Кожны выпадок брэху выплывае сваёй прычынай, аднак прычына адна — стрэсавы перагрукі. Вос з імі нам і трэба змагацца. Пералічым асноўныя з гэтых стрэсавых фактараў.

Гіпадынамія

Гаворачы іншымі словамі, гэта недахоп фізічнай нагрузкі. Адбываецца гэта тады, калі з сабакам гуляюць два разы ў дзень, а ўвесь астатні час ён вымушаны валяцца на сваёй подсыці або без толку бадыцца па кватэры. Як правільна, гаспадары гэтых сабак і самі вядуць сядзяча-ляжачы лад жыцця. Узнікаюць вялікія праблемы, калі ў іх хапае розуму завесці актывнага або іперактывнага сабаку. Скажам, фокстэр'ера або харты. Ідэальным сабакам для такога чалавека будзе пікене або, напрыклад, англійскі бульдог. Для дарослага дабермана або баксёра дзве паўгадзінны прагулкі ў дзень — гэта проста катастрофа. Вос і выкідаюць такія сабакі сваю нерэалізаваную, якая б'е цераз край, энергію ў беспрычынны брэх або на чаравікі свайго гаспадары.

Непрыняцце прасторавых меж

Нярэдка пустабрэхамі сабакі становяцца з-за таго, што не могуць унікнуць у тое, што такое межы прасторы і межы паводзінаў. Патлумачым. Сабака, які раней хадзіў куды хацеў і рабіў тое, што хацеў, апынуўшыся ў замкнёнай прасторы кватэры, упадае ў глыбокі стрэс, ад якога ён і спрабуе пазбавіцца з дапамогай асацыяльных паводзінаў, адзіна з відаў якога — беспрычынны брэх. Асабліва гэта характэрна для бадызых сабак, падабранных чуплівымі людзьмі. Добрая ілюстрацыя можа паслужыць момант з вядомага мультфільма, калі палатні Кеша, упершыню апынуўшыся запэрытым у клетцы, скандзіруе: «Свабоду пагуляем!».

Аднак і неабмежаваная свабода, асабліва адсутнасць свайго кутка, таксама мо-

на работу, а сабака зноў не застаецца адзін. Такія пад'ёмы і спады ва ўзаемаадносінках прымушаюць сабаку адчуваць штодзёны дыскамфорт. Як вынік — брэх і псаванне рочаў.

Памылкі дрэсіроўкі

Сабакі, якія прайшлі курс паслухмянасці, у большасці сваёй дрэсіраваліся з прымяненнем харчовага заахвочвання. Як правільна, такія сабакі нярэдка выконваюць асноўныя каманды, аднак часцей за ўсё іх паслухмянасць абумоўлена не ўзаемаразуменнем з гаспадаром, а жаданнем атрымаць кавалачак сыру. Калі засяродж-

2. Прагулкі

Сорад кінолагаў ёсць такі выраз: «Добры сабака — гэта стомлены сабака». Яшчэ гавораць: «Добры сабака — гэта галодны сабака» (гэта ўжо іншая тэма для размовы). Аднак гэта чыстая прада.

Гуляйце са сваім сабакам як мінімум двойчы ў дзень і не менш за гадзіну. Пасля прагулкі сабака павінен быць стомлены і змучаны смагай. На прагулцы трэба не стаяць стаўбом, трымаючы сабаку на павадку, а актывна рухацца. Ідэальны варыянт тут — веласпед. Падыдзе таксама мячкіч або «лятаючая талерка», за якой любі сабака з задавальненнем пабегае. Уключайцеся ў гульні і памятайце, што сабака — жывёлы зграі, і большасць з іх не стане гуляць у адзіночку.

3. Ігнараванне

Гэта методка дазваляе гаспадару хутка навучыцца кантраляваць неўсвадомленую звычку сабакі моцна ўзбуджацца. Сутнасць воль у чым. Усім дамачадцам неабходна строга забараніць няспына лашчыць сабаку і размаўляць з ім (асабліва гэта датычыцца жанчын і дзяцей з іх вечным сусоканнем). Цесны кантакт з сабакам, у тым ліку ласкі і шумныя гульні, дапушчальныя толькі па-за домам, падчас прагулкі і вьезду за горад.

Гэта не вельмі папулярны метад, але зато вельмі эфектыўны. І памятайце, што ігнараванне сабакі ў сценах дома зусім не цяжжае для сабакі, яно цяжжае толькі для людзей, якія прывыклі ачалавечваць свайго гадаванца.

4. Наяўнасць сховішча

Сэнс гэтага практыкавання ў тым, каб прымушваць сабаку перайсці са стану пастаяннай мітусні ў стан спакою. Працей за ўсё гэта зрабіць, пасадзіўшы сабаку ў доме на дастаткова кароткую прывязь. Пры гэтым любая спроба забрацца або адчайна абурыцца павінна спыняцца тэрмінова і жорстка. Падыдзе і клетка. Добра, што іх цяпер у продажы мнства розных формаў і памераў. Праз 2—3 тыдні гэтага мера пачне даваць нядрэнныя вынікі.

5. Абуцэнне

Праграма дрэсіроўкі пад кіраўніцтвам вопытнага спецыяліста павышае здольнасць сабакі змагацца са стрэсам. Сабака хутка зразумее, што толькі паводзіны, якіх ён чакае, пацягнуць за сабой пахваля. Гаспадар жа навучыцца кіраваць сабакам такім чынам, каб накіроўваць яго ўзбуджэнне ў мірнае рэчышча. З вопытам негатыўнае ўздзеянне гаспадары на сабаку звязана да мінімуму, правільна ўстаноўленая іерархія збалансуе іх адносіны, а трэнінг, нагрузка і абуцэнне дазваляць жывёліне вызваліцца ад залішняй энергіі. Правільна праішоўшы цяццупыя праграму, наўрад ці зноў вы сутыкнецца з праблемамі пустабрэху.

Аляксандр АЧАРЭТНІ.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, П. ЛАХАНЕНКА, А. МЯСНІКО, Т. ПАДАЛІ, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287-19-19; аддзелаў: пісьмоў — 287-18-64, падлікі і рас- паўсюджванне — 287-18-51, юрыдычная — 287-19-08, сакратарыят — 292-05-82.

Прадацца дом на знос у Нясвіжскім раёне. Тэл. (8-01770-5-46-24).

ТЕХНОБАНК Бухгалтёрскі баланс на 1 апреля 2007 г. ОАО «Технобанк». Table with financial data for 2007 and 2006. Section: Отчет о прибыли и убытках на 1 апреля 2007 г. Table with profit and loss data for 2007 and 2006.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА. ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь. РЕГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

аўтарамі. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звядзе», толькі з дазволу рэдакцыі. Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 34.693. Індэкс 63850. Зак. № 2579. Нумар падпісанні ў 19.30. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12